Những bài học kinh nghiệm về REDD

Nghiên cứu So sánh Toàn cầu về REDD

Nghiên cứu so sánh toàn cầu về REDD của Trung Tâm Nghiên cứu Lâm Nghiệp Quốc Tế đang và sẽ được triển khai trong vài năm tới, nhằm cung cấp cho các nhà hoạch định chính sách, các cán bộ và các nhà tài trợ, thông tin về cơ chế giảm phát thải thông qua các nỗ lực giảm mất rừng và suy thoái rừng, tăng trữ lượng các bon tại các nước đang phát triển (REDD+).

Triển khai REDD cần kiến thức và chuyên môn mới

Các quốc gia trong khu vực nhiệt đới đang bắt đầu xây dựng chính sách và dự án giảm khí phát thải từ các nỗ lực giảm suy thoái và mất rừng. Các bên tham gia công tác này từ cơ quan đề xuất dự án, chính phủ các nước, các nhà tài trợ và cơ quan Liên Hiệp Quốc cần phải biết chính sách nào đang triển khai có hiệu quả.

Tuy nhiên vì tính cấp bách của biến đổi khí hậu chúng ta không có tới hàng thập kỷ để nghiên cứu và xuất bản tài liệu trước khi triển khai các chương trình thử nghiệm. Chúng ta cần những thông tin này ngay bây giờ. CIFOR nghiên cứu các chính sách về REDD, thử nghiệm, triển khai và chia sẻ các bài học ở cấp quốc gia và toàn cầu. Mục tiêu của chúng tôi là tạo ra các kiến thức và các công cụ thực tiễn trợ giúp các nỗ lực giảm khí phát thải một cách có kết quả, hiệu quả và công bằng nhất, đồng thời tạo ra các lợi ích khác như là giảm nghèo và bảo tồn đa dạng sinh học (3Es: effectiveness, efficiency, equity). CIFOR sẽ cung cấp các thông tin này tới các đối tác và toàn bộ cộng đồng REDD. Mục tiêu là nhằm gây ảnh hưởng tới việc thiết kế và triển khai REDD tại ba cấp độ:

- **Ở cấp địa phương:** Bao gồm hoạt động của các dự án tại một điểm hoặc toàn bộ cảnh quan, kể cả các phương thức giám sát dựa trên cộng đồng.
- **Ở cấp quốc gia:** Xây dựng các chiến lược và chính sách, bao gồm các kịch bản cho mức phát thải cơ sở.
- **Ở cấp toàn cầu:** Thiết kế REDD trong các hiệp định bảo vệ khí hậu trong thời kỳ hậu 2012.

CIFOR

CIFOR có mạng lưới đối tác rộng lớn trên 3 lục địa

Đối tác của chúng tôi là các cán bộ dự án, những người có nhu cầu tìm tòi học hỏi từ những phân tích đánh giá hoạt động dự án; các nhà hoạch định chính sách, các cán bộ cần hướng dẫn thực tiễn để có thể cải thiện công tác của mình; các nhà tài trợ hoặc các tổ chức viện trợ, những người đang tìm kiếm hướng phát triển các bon thấp; các nhà thương thuyết, những người cần kiến thức về giải pháp ứng phó mang tính thiết thực cao. Thông qua nghiên cứu này, CIFOR sẽ cung cấp các thông tin và kiến thức cho việc thiết kế REDD cấp quốc gia và toàn cầu trong thời kỳ tiền 2012 và phương thức triển khai REDD cho thời kỳ hậu 2012.

Công trình nghiên cứu sẽ được chia ra làm 4 mảng có liên quan chặt chẽ tới nhau nhưng được triển khai cùng thời điểm. Các mảng này nhằm nghiên cứu phân tích các chính sách, quá trình triển khai REDD, theo dõi và ghi chép lại quá trình thực hiện hoạt động dự án, ảnh hưởng của nó và đề xuất mức phát thải cơ sở và các hệ thống theo dõi, cũng như việc chia sẻ thông tin rộng rãi. Ít nhất là 9 nước tại Châu Mỹ La Tinh, Châu Phi và Châu Á sẽ là các nơi thực địa trong 4 năm (2009-2012). Trong năm đầu tiên chúng tôi sẽ triển khai ở 6 nước: Bolivia, Brazil, Cameroon, Tanzania, Indonesia, và Việt Nam.

Các hội thảo hàng năm sẽ được tổ chức để chia sẻ thông tin và rút ra những bài học đầu tiên. Các kết quả cụ thể sẽ thường xuyên được đúc kết nhằm trợ giúp quá trình triển khai REDD. Một trong các kết quả này là một cuốn sách về chiến lược và chính sách triển khai REDD được ra mắt tại COP15 của UNFCCC tại Copenhagen vừa rồi. Và khi nghiên cứu để có thêm kết quả chúng tôi sẽ xây dựng một trang web với các thông tin khoa học và tính kỹ thuật, các bài báo, các hướng dẫn và ấn phẩm khác dành cho cán bộ dự án đang công tác, theo dõi và học tập.

Mạng lưới hoạt động của

Chính sách quốc gia về REDD và quá trình triển khai

REDD đang còn trong thời kỳ trứng nước, do vậy đây là một quá trình thường xuyên thay đổi và phát triển. Hợp phần 1 của nghiên cứu phân tích quá trình triển khai và xây dựng chính sách của các quốc gia nhằm làm sáng tỏ các mối quan tâm khác nhau tại tất cả các cấp. Nghiên cứu cũng bảo đảm kết quả của nó mang tính hiệu quả, công bằng và tạo ra các lợi ích khác.

Chúng tôi sẽ đánh giá các dự án thế hệ đầu tiên, các chính sách và quá trình triển khai REDD trong thời kỳ tiền 2012, rút ra các bài học để cải thiện thế hệ sau của REDD. Chúng tôi sẽ sử dụng những phương pháp nghiên cứu được thiết kế công phu nhằm đảm bảo các phân tích so sánh sẽ có chất lượng cao, các quá trình xây dựng chính sách và chiến lược có hiệu quả tốt. Công việc này còn bao gồm cả việc xây dựng hệ thống dữ liệu toàn quốc, phân tích các phương tiện thông tin đại chúng, điều tra các mạng lưới chính sách và đánh giá nội dung các chiến lược trên phương diện 3E. Phương pháp lấy ý kiến phản hồi sẽ được thiết kế đảm bảo các bài học kinh nghiệm được chia sẻ tại các ba cấp địa phương, toàn quốc và toàn cầu mỗi năm, sau khi các kết quả điều tra đã sẵn sàng.

Việc đánh giá này sẽ quyết định quá trình thiết kế và triển khai REDD nào ở cấp quốc gia sẽ có thể đưa tới các chiến lược REDD có kết quả, hiệu quả và công bằng. Việc này sẽ chỉ ra các yếu tố hoặc điều kiện quyết định cho phép các nước có hoàn cảnh tương tự đạt được kết quả mong muốn.

Các dự án REDD tại thực địa

Hợp phần 2 sẽ triển khai nghiên cứu so sánh tại 20 tới 30 dự án REDD tại thực địa ở 6 nước: Bolivia, Brazil, Cameroon, Tanzania, Indonesia, và Việt Nam. Kiến thức có được từ hợp phần này sẽ trợ giúp các cán bộ dự án REDD thế hệ đầu cải thiện công việc của mình nhằm triển khai được 3E và để xuất các hướng dẫn thiết kế dự án và hoạt động REDD cho thế hệ sau thời kỳ hậu 2012. Đồng thời nó cũng tạo ra cơ sở để đánh giá tính thành công của chính sách và các hoạt động về REDD (Hợp phần 1).

Nghiên cứu của hợp phần này bao gồm việc thu thập số liệu trước và sau khi có dự án nhằm chỉ ra sự thay đổi trong trữ lượng các bon, lợi ích cho con người cũng như các kết quả khác. Nếu có thể, nghiên cứu sẽ so sánh giữa các khu vực nằm trong dự án REDD và các khu vực tương tự nhưng không nằm trong dự án (khu không có dự án). Nghiên cứu này không những đánh giá tính ảnh hưởng của kết quả cuối cùng của dự án REDD mà còn cả quá trình triển khai REDD.

Nghiên cứu sâu sẽ triển khai tại khoảng 20 tới 30 địa điểm. Nghiên cứu rộng sẽ được triển khai tại nhiều địa điểm hơn nghiên cứu sâu. Hợp phần 2 sẽ tạo ra một hệ thống dữ liệu toàn cầu các dự án REDD và đưa hệ thống này lên mạng.

Sản phẩm chính của hợp phần 2 trong năm đầu tiên sẽ là một cuốn sổ tay hướng dẫn cán bộ học hỏi về REDD. Cuốn sổ tay này sẽ là một công cụ quý báu trợ giúp cho cán bộ đo đạc được tiến trình triển khai và kết quả của 3E và đồng thời có thể điều chỉnh lại quá trình triển khai REDD.

Giám sát và định mức phát thải cơ sở

Nghiên cứu trong hợp phần này sẽ tạo ra các kiến thức mới và cải tiến cách tiếp cận trong việc giám sát trữ lượng các bon và sự thay đổi của nó, cũng như việc đánh giá mức phát thải cơ sở của các dự án REDD. Chúng tôi sẽ dành phần đầu tư lớn cho việc thiết kế và thử nghiệm các phương pháp và công cụ trong hợp phần này.

Hoạt động đầu tiên sẽ tập trung vào việc cải tiến phương pháp xác định mức phát thải cơ sở (RELs) hoặc là mức phát thải thực tế nếu quốc gia tiếp tục tốc độ phát triển bình thường và không có sự thay đổi gì trong định hướng. Nếu như RELs sẽ mang tính chính trị và được quyết định bởi UNFCCC, thì trong phần này chúng tôi sẽ xây dựng một khung mẫu sinh học-kinh tế cho phép các quốc gia lên mô hình cho tốc độ mất rừng và phân tích các kịch bản đáng tin cậy cho mức phát thải trong tương lai. Công cụ phân tích sẽ giúp các quốc gia quyết định được một phạm vi mức phát thải với các giả thuyết minh bạch về lý do mất rừng.

Hoạt động thứ hai của hợp phần sẽ cải thiện việc chia sẻ kiến thức về phát thải để triển khai các phương pháp tính toán khí nhà kính cấp quốc gia của IPCC. Chúng tôi sẽ đánh giá những kiến thức hiện có tại một số nước trọng điểm và tại một số hệ sinh thái rừng quan trọng, sau đó sẽ đặt ra một số ưu tiên cho việc thu thập thêm số liệu. Bước tiếp theo chúng tôi sẽ làm việc với cơ quan cung cấp dịch vụ kỹ thuật tại các nước đó nhằm thu thập các số liệu cần thiết để cải thiện việc tính toán này. Thông qua quá trình đó chúng tôi sẽ đồng thời xây dựng năng lực và kỹ năng của các nghiên cứu viên tại Châu Mỹ La Tinh, Châu Phi và Châu Á về các phương pháp định lượng mang tính thực chứng.

Bước cuối cùng là việc xây dựng các phương pháp đo đạc dựa trên cộng đồng một cách phù hợp nhằm đẩy mạnh sự tham gia của cộng đồng địa phương vào quá trình này. Chúng tôi hy vọng rằng giám sát này sẽ tăng thêm tính minh bạch của các nghiên cứu về REDD cũng như cải thiện tính sở hữu của cộng đồng trên các kết quả của nghiên cứu.

4

Hợp phần

Nguồn phát thải từ thay đổi mục đích sử dụng đất toàn cầu năm 2000
(Baumert *et al.* 2005, Navigating the numbers, WRI, Washington DC)

Chia sẻ Kiến thức

CIFOR đóng vai trò đầu mối trong việc chia sẻ kiến thức về REDD. Mục tiêu chính trong công việc của chúng tôi là đưa thông tin tới những người cần nó dưới các hình thức và nội dung dễ tiếp cận và sử dụng. Bốn hoạt động chính trong hợp phần này bao gồm:

- Xây dựng một chiến lược chia sẻ kiến thức thông qua tham vấn với đối tác và nghiên cứu tính chất công việc của đối tác.
- Gây dựng một cộng đồng trao đổi học tập qua mạng thông qua việc triển khai một trang web tương tác
- Phổ biến thông tin tại các sự kiện lớn (Ngày về Rừng của CIFOR, các cuộc họp COP của UNFCCC), các hội nghị và cuộc họp của các bên có liên quan tới REDD.
- Sử dụng các kênh thông tin đại chúng nhằm thu hút các nhà báo từ các lĩnh vực khác nhau.

Mục tiêu chính của hợp phần này là nhằm cung cấp cho các nhà hoạch định chính sách và cán bộ làm việc với REDD kiến thức về những việc cần và nên làm trong việc xây dựng và triển khai chính sách theo hướng 3E.

Ngân sách của Nghiên cứu So sánh Toàn cầu về REDD này là do Norad, AusAID, DFID, EC, FINIDA, Packard, PROFOR, USAID and Cục Lâm nghiệp của Mỹ tài trợ.

Các tổ chức cơ quan nào muốn tìm hiểu thêm thông tin về Nghiên cứu So sánh Toàn cầu về REDD hoặc muốn tham gia vào nghiên cứu này thì có thể liên lạc với:

Louis Verchot

Cán bộ lãnh đạo nghiên cứu, Nâng cao vai trò của rừng trong giảm thiểu biến đổi khí hậu

c/o CIFOR

P.O. Box 0113 BOCBD

Bogor 16000, Indonesia

Tel: +62 251 8622622

Fax: +62 251 8622100

Email: gcs-redd@cgiar.org

www.cifor.org

©2010 Center for International Forestry Research

Ảnh trang 5 © Mariatun-Labian Leboyan, West Kalimantan-Photovoices Doc.
Ảnh khác © Petrus Gunarso, Miriam van Heist, Adrian Albano, Eko Prianto, Daniel Murdiyarto, Douglas Sheil và Terry Sunderland.

Center for International Forestry Research

CIFOR hoạt động nhằm cải thiện phúc lợi cho loài người, bảo tồn môi trường và tính công bằng thông qua các nghiên cứu cung cấp các thông tin về chính sách và các hoạt động có ảnh hưởng tới rừng tại các nước đang phát triển. CIFOR nằm trong 15 trung tâm thuộc Nhóm Tư vấn Nghiên cứu Nông nghiệp Quốc tế (CGIAR). Trụ sở chính của CIFOR đóng tại Bogor, Indonesia. CIFOR có các văn phòng tại Châu Á, Châu Phi và Nam Mỹ.